Stichting Levend Verleden Urk

Geschiedenis onderzoeken, delen en samen beleven

> *“Een volk dat zijn verleden levend houdt, geeft richting aan haar toekomst.”*

Over dit verslag

Dit verslag geeft een integraal beeld van de activiteiten, maatschappelijke betekenis, organisatie en ontwikkeling van Stichting Levend Verleden Urk in 2025. Het is opgesteld als zelfstandig publieks- en verantwoordingsdocument en is niet gekoppeld aan één specifieke subsidiegever of financier.

Vestigingsland	Nederland
Sector	Kunst en Cultuur (algemeen)
KvK	97191418
RSIN	867944717
E-mail	administratie@levendverledenurk.nl
Website	www.levendverledenurk.nl

1. Organisatie, doelstelling en beleid

Doelstelling

Stichting Levend Verleden Urk verdiept, documenteert en deelt de geschiedenis van Urk. De stichting werkt met jaarlijks wisselende thema's en verbindt onderzoek, educatie en publieke beleving. Daarbij staat niet alleen het bewaren van verhalen centraal, maar vooral het levend houden ervan: geschiedenis moet nieuwe generaties helpen begrijpen waar Urk vandaan komt en welke waarden, keuzes en veranderingen de gemeenschap hebben gevormd.

De stichting wil Urkers verbinden met hun verleden én generaties met elkaar. Jongeren krijgen toegang tot verhalen en ervaringen van oudere generaties, terwijl ouderen worden uitgenodigd om te zien hoe jongeren naar Urk en zijn geschiedenis kijken. Het verleden vormt zo een gedeelde bodem waarop nieuwe verhalen kunnen ontstaan.

Bestuur en beloningsbeleid

Het statutair bestuur bestaat uit drie leden: Lub ten Napel (voorzitter), Albertine Roos (penningmeester) en Roel van Slooten (secretaris). Bestuursleden ontvangen geen vergoeding. De stichting heeft geen betaalde medewerkers in vaste dienst en werkt in belangrijke mate met vrijwilligers en projectmatige samenwerkingspartners.

Werkwijze

- Onderzoek en themavorming: jaarlijks wordt een historisch thema uitgewerkt aan de hand van bronnen, lokale kennis en verhalen.
- Educatie: historische inhoud wordt vertaald naar toegankelijk materiaal voor basis- en voortgezet onderwijs.
- Beleving: het publiek ontmoet geschiedenis via theater, decor, muziek, film, personages en verhalen.
- Gemeenschapsvorming: vrijwilligers, scholen, ondernemers, verenigingen en erfgoedpartners werken gezamenlijk aan uitvoering en overdracht.
- Reflectie en ontwikkeling: na afloop worden ervaringen opgehaald en gebruikt om inhoud, organisatie en toegankelijkheid te verbeteren.

2. Activiteiten in 2025

Jaarthema en Urk in Wintersferen

In 2025 stond het programma in het teken van de Bataafse Republiek. Het publieksmoment Urk in Wintersferen vond plaats op vrijdag 28 en zaterdag 29 november. Binnen de visie van de stichting is UiW geen doel op zichzelf, maar de zichtbare afsluiting van een breder themajaar waarin onderzoek, educatie, verbeelding en ontmoeting samenkomen.

De historische inhoud werd niet alleen in teksten aangeboden, maar vertaald naar scènes, personages, muziek, decor en film. Daarmee kon een breed publiek het verleden ervaren in plaats van het uitsluitend te lezen. Deze aanpak maakt complexe historische onderwerpen toegankelijk voor kinderen, gezinnen en bezoekers zonder specialistische voorkennis.

Educatie en scholen

Een belangrijk onderdeel van 2025 was de verdere ontwikkeling van interactief educatiemateriaal voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs. Het doel is dat leerlingen vóór de publieksbeleving al kennismaken met het jaarthema en tijdens het evenement herkennen wat zij in de klas hebben behandeld.

Voor ondersteunende video’s en journaalachtige producties werd samengewerkt met Musicalschool LightUp. De combinatie van lesmateriaal, beeld en live-beleving helpt om geschiedenis begrijpelijk en aantrekkelijk te maken. In de voorbereiding werd bovendien gelet op taalniveau en herkenbare vertelvormen, zodat ook jongere leerlingen de inhoud kunnen volgen.

Vrijwilligers en participatie

De uitvoering rust op een grote groep vrijwilligers. In de voorbereiding was er onder meer een vrijwilligersavond met ongeveer 100 aanwezigen. De totale productie werkt met meer dan 200 spelers en andere vrijwilligers. Zij vervullen rollen in spel, kostuum, decor, techniek, publieksbegeleiding, logistiek en organisatie.

Vrijwilligers zijn daarmee niet alleen uitvoerders, maar mede-eigenaren van het verhaal. Hun kennis, netwerk en betrokkenheid maken het mogelijk om geschiedenis op grote schaal in de gemeenschap te laten landen.

3. Bereik, toegankelijkheid en samenwerking

Bereik en maatschappelijke betekenis

Het bereik van de stichting bestaat uit meerdere lagen: leerlingen die via school kennismaken met het thema, vrijwilligers die actief deelnemen, bezoekers van de publieke activiteiten en een bredere groep die via publicaties, video's en lokale communicatie wordt bereikt. Daarmee wordt geschiedenis niet beperkt tot een museum- of archiefcontext, maar onderdeel van het publieke leven op Urk.

De kracht van de aanpak zit in de combinatie van inhoud en ontmoeting. Mensen met verschillende leeftijden en achtergronden werken samen aan één historisch verhaal. De stichting ziet juist die gezamenlijke productie als een vorm van sociale verbinding: geschiedenis wordt een aanleiding om elkaar te ontmoeten, kennis over te dragen en trots op de eigen omgeving te verdiepen.

Toegankelijkheid

De stichting streeft naar een laagdrempelige vorm van cultuurparticipatie. De inhoud wordt in begrijpelijke taal aangeboden, met veel visuele en theatrale ondersteuning. Voor kinderen en jongeren wordt bewust gekozen voor herkenbare vertelvormen. Daarnaast wordt de praktische publieksorganisatie steeds geëvalueerd op doorstroming, bereikbaarheid, informatievoorziening en de mogelijkheid om met verschillende doelgroepen deel te nemen.

Samenwerking

De activiteiten worden gedragen door een breed lokaal netwerk. De stichting werkt samen met scholen, vrijwilligers, ondernemers, culturele makers, maatschappelijke organisaties en erfgoedpartners. Ook de gemeente en andere lokale partijen zijn betrokken bij de bredere evaluatie en ontwikkeling van het evenement en de organisatie.

Die samenwerking is inhoudelijk én praktisch van belang. Historische kennis komt uit verschillende bronnen, terwijl uitvoering vraagt om locaties, techniek, materialen, kostuums, communicatie en veel menskracht. Door deze rollen te verbinden ontstaat een productie die groter is dan de stichting alleen.

Professionalisering

2025 stond ook in het teken van verdere professionalisering. De stichting bouwt aan duidelijkere verantwoordelijkheden, een herkenbare jaarcyclus, betere educatieve voorbereiding en een stevigere scheiding tussen de inhoudelijke missie van de stichting en het evenement als publieksvorm. Hierdoor kan de organisatie groeien zonder dat het oorspronkelijke doel uit beeld raakt.

4. Evaluatie en geleerde lessen

Brede evaluatie

Na afloop is de werkwijze geëvalueerd met verschillende groepen die bij de uitvoering en beleving betrokken zijn. Daarbij is input meegenomen van vrijwilligers, bezoekers, scholen, ondernemers, betrokken stichtingen en de gemeente. Alleen al de vrijwilligersgroep omvat meer dan 200 mensen, waardoor de evaluatie een breed beeld geeft van wat goed werkt en waar verbetering mogelijk is.

Belangrijkste lessen

Les	Betekenis voor vervolg
Vertelvorm en taalniveau	Historische inhoud werkt het best wanneer de verhaallijn eenvoudig, herkenbaar en visueel is. Voor kinderen moet moeilijke woordkeuze zoveel mogelijk worden vermeden.
Educatie eerder verbinden	Lesmateriaal, video en live-beleving moeten nog sterker als één geheel worden ontworpen. Dan ontstaat meer herkenning en blijft de inhoud beter hangen.
Authenticiteit van de omgeving	Moderne elementen in beeld of decor kunnen de historische illusie doorbreken. Bij filmopnames en scènes is daarom extra aandacht nodig voor locatiekeuze en achtergrond.
Vrijwilligers goed meenemen	Een grote vrijwilligersorganisatie vraagt om tijdige communicatie, duidelijke rollen en centrale momenten waarop mensen inhoudelijk en praktisch worden meegenomen.
Evenement als middel blijven zien	De publieksbeleving is krachtig, maar moet altijd voortkomen uit het bredere doel: onderzoek, overdracht en verbinding. Die lijn helpt bij prioriteiten en keuzes.

5. Financiële verantwoording en continuïteit

Financieel beleid

De stichting voert een terughoudend financieel beleid waarbij middelen zoveel mogelijk rechtstreeks worden ingezet voor de statutaire doelstelling. Bestuursleden ontvangen geen beloning en er zijn geen vaste betaalde medewerkers. Uitgaven bestaan hoofdzakelijk uit projectkosten zoals productie, techniek, drukwerk, educatief materiaal, decor, kostuums, communicatie en audiovisuele ondersteuning.

In 2025 waren sommige productiekosten hoger dan aanvankelijk voorzien, onder meer voor drukwerk, redactionele ondersteuning en het opnemen en monteren van educatieve en journalistieke videoproducties. Aanvullende sponsorinkomsten en andere bijdragen zijn ingezet om deze uitvoeringskosten op te vangen.

Resultaat en bestemmingsgedachte

Wanneer een boekjaar met een positief saldo wordt afgesloten, wordt dit niet uitgekeerd aan bestuurders of andere betrokkenen. Het blijft beschikbaar voor de doelstelling van de stichting en voor de continuïteit van toekomstige themajaren. Een reserve is relevant omdat voorbereidingskosten vaak al worden gemaakt voordat sponsorbijdragen, subsidies of publieksinkomsten volledig zijn ontvangen.

De formele financiële cijfers en balans worden opgenomen in de jaarlijkse financiële publicatie van de stichting. Dit activiteitenverslag beschrijft vooral de besteding, context en maatschappelijke betekenis van de middelen.

6. Vooruitblik

De stichting wil de komende jaren verder bouwen aan een vaste cyclus van historisch onderzoek, educatieve vertaling, publieke beleving en evaluatie. De ambitie is om het jaarthema steeds eerder in het onderwijs en de gemeenschap te laten beginnen, zodat Urk in Wintersferen daadwerkelijk de viering en afsluiting van een jaar van verhalen wordt.

We bouwen aan een levende geschiedenis - één die ons met elkaar verbindt en ook voor bedrijven van betekenis is. Zodat nieuwe generaties bewust kiezen voor onze vuurtoren op hun plannen en ideeën. Omdat ze trots zijn op het dorp dat hen gevormd heeft, en iets terug willen geven aan de gemeenschap die hen draagt. Zij mogen nu verder bouwen aan Urk - op een fundament dat wij samen levend houden.